

Posudek oponentky závěrečné práce

Autor závěrečné práce: Aneta Pavelková

Název práce: Žádný déšť, žádné květiny. Environmentální rozměr výtvarné výchovy.

Vedoucí závěrečné práce: MgA. Lenka Tsikoliya

Oponent závěrečné práce: Mgr. Magdalena Novotná, Ph. D.

Obor: Výtvarná výchova se zaměřením na vzdělávání se sdruženým studiem Pedagogika

Akademický rok: 2023/2024

Obsah a cíl práce

Bakalářská práce Anety Pavelkové se věnuje environmentální dimenzi umění a úvahám, jak skrze uměleckou činnost reflektovat otázky udržitelnosti a zodpovědnosti vůči přírodě.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Struktura práce je logická, části na sebe obsahově i formálně dobře navazují.

Věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Práci považuji za inovativní a přínosnou. V úvodu autorka jasně, ale střízlivě deklaruje své hodnotové zaměření: „*Umění má jedinečnou schopnost oslovovat lidi na emocionální úrovni a přimět je k zamyšlení. Udržitelné umění může inspirovat jednotlivce i společnosti k většímu uvědomění a aktivnímu zapojení do řešení ekologických výzev.*“ Jeho věrohodnost podtrhují zmínky o vedení workshopů, které byly vedeny jako součást hnutí Univerzity za klima, autorka tedy očividně nekončí u proklamací, ale snaží se veřejně uplatnit své poznání. Na hodnotovou deklaraci v textu funkčně navazují jednotlivé, pečlivě zpracované kapitoly. Poznatková báze teoretického backgroundu je sycena bohatými domácími i zahraničními uměleckými inspiracemi a doplněna o hutnou informační část věnovanou pigmentům a jejich užití v historii. Dále navazují autorská a didaktická část.

Konkrétně oceňuji kap. 1.2, v níž autorka důkladně zpracovala teoretický kontext své práce. Představila nejprve úvahu o vztahu člověka a přírody, kterou vedla po časové ose od romantismu k dnešku, a to s ohledem na koncept udržitelnosti. O velkých věcech dokáže hovořit upřímně a autenticky, a nesklozňout přitom k „ekofrázím“ ani prázdnému moralizování, jimiž je problematika trvale přetěžována. Kapitoly 1.3 a 1.4 představují chytře složenou mozaiku, která poskytuje pevný základ studované problematice. Díky podrobnému studiu a pečlivým formulacím předkládá autorka množství nových impulsů, ať už v podobě uvědomovaných souvislostí, např. environmentální přístup ke smyslové zkušenosti (Olafur Eliasson) nebo pochopených a formulovaných principů tvorby, např. vystavení uměleckých děl přírodním jevům (Vivian Suter), pomalého působení tvůrčích sil (Agnes Denes), svobody a chybování ve výstavních praktikách (V. Suter) aj. Tyto a další prvky svědčí o podrobném studiu a komplexním chápání studované problematiky, které mohou být skutečnou inspirací pro čtenáře textu, například učitelky a učitele mateřských i základních škol.

Také část věnovaná využití přírodních pigmentů v historii v různých kulturních oblastech je zpracována komplexně. Teoretická část je dobře využitelná pro zájemce o zpracovanou problematiku.

Autorská část (kontext českého i světového umění, reflexe vlastní tvorby, dokumentace uměleckých děl)

Praktická část je laděná sociálně až terapeuticky. Autorka pracovala v tvůrčí spolupráci s blízkou osobou se zdravotním zatížením, které je v textu jasně vymezeno. Tím jsou srozumitelně zdůvodněny autorské postupy. Společné umělecké snahy jsou prezentovány formou autorského deníku. Experimentální tvorba je členěna dle ročních období, což dává vzhledem k jejímu zaměření smysl. V této části oceňuji podrobný technologický popis postupů malby, otisku, výroby ručního papíru. Do popisů fotografií bych doporučila přidat informaci o typu použitého pigmentu a jeho případných změnách.

Didaktická část prezentuje aktivity realizované v mateřské škole. Jedná se o jednoduchou výtvarnou řadu, která rozsahem odpovídá úrovni bakalářské práce. Řada obsahově odpovídá zaměření práce v logice: vlastní vytváření a využití přírodních pigmentů, smyslové a estetické vnímání květů v souladu s aktuálním ročním obdobím a výroba ručního papíru a jeho následné umělecké využití. Aktivity jsou jednoduché, prakticky ověřené a konceptuálně na sebe navazují.

Grafické, formální a jazykové zpracování

Rozsah práce byl lehce překročen. Odborná terminologie je používána přesně, text je gramaticky i stylisticky správný. Vyznačuje se pečlivým přístupem k překladu odborných termínů a jejich přesným využíváním. Autorka cituje studované zdroje správně, seznam literatury je v souladu s pravidly.

Otázky oponentky

1. Které autorské zkušenosti a teoretické poznatky se promítly do realizované pedagogické činnosti? Jak ovlivnily její obsah a podobu?
2. Reakce spoluautorky byl byla vhodným doplněním celoročního uměleckého i teoretického úsilí Anety Pavelkové. Je-li možno, prosím o doplnění při obhajobě.
3. Chemické složení přírodních pigmentů a přírodní alergeny (lišejník, pampeliška, mrkev aj.) atopickou pokožku partnerky nedráždily? Jak jste zohledňovaly vývoj zdravotního stavu při uměleckých experimentech?
4. Vysvětlíte podrobněji roli múzických principů v pedagogickém návrhu? (s. 48, 51, 52)

Doporučuji k obhajobě

Praha, dne 28.8. 2024

Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D.